

Hoogstamfruitbomen

Op veel boerenerven sieren fruitbomen het erf. Het geeft plezier om fruit uit eigen tuin te kunnen oogsten. Bovendien zijn fruitbomen ook landschappelijk van groot belang en zijn ze een leefgebied voor vele vogels, zoogdieren en insecten. Die komen op de nectar, de oude stammen of het valfruit af. De bloesem trekt hommels, bijen en vlinders aan die voor de bestuiving zorgen. In oude hoogstamfruitbomen ontstaan holten, waarin soorten als de steenuil broeden.

De meest opvallende boomgaarden hebben hoogstamfruitbomen waaraan appels, peren of pruimen groeien. Bij kleine boerderijen stonden er meestal maar een paar bomen, andere boerderijen hadden een echte boomgaard of fruitweide. Er stonden verschillende rassen en het fruit was voornamelijk voor eigen gebruik. De hoogte van de hoogstamfruitbomen was handig; onder de hoge kronen konden nog mooi de schapen of koeien grazen. Was er geen vee in de buurt? Dan werden er vaker halfstam of zelfs laagstambomen aangeplant. Handig bij het snoeien en plukken.

Keuze soorten

De keuze van soort en ras wordt bepaald door de grondsoort, de streek, en natuurlijk door de wensen van de eigenaar. Appel- en perenbomen groeien goed op kleigrond, veengronden en humusrijke zandgrond. Appelbomen zijn gevoeliger voor ziektes en stellen hoge eisen aan de snoei. Pruimenbomen kunnen over het algemeen het best tegen ongunstige groeiomstandigheden. Kersenbomen stellen hoge eisen aan de grond: zij hebben een grote behoefte aan kalk en water. Om vrucht te zetten, moeten de meeste rassen bestoven worden door een ander ras. Houd hier rekening mee bij de keuze van de soorten.

[Hier](#) is een lijst met fruitboom rassen opgenomen. Bij elke genoemde soort wordt aangegeven welke andere fruitboomsoort voor een goede bestuiving in de buurt moet staan.

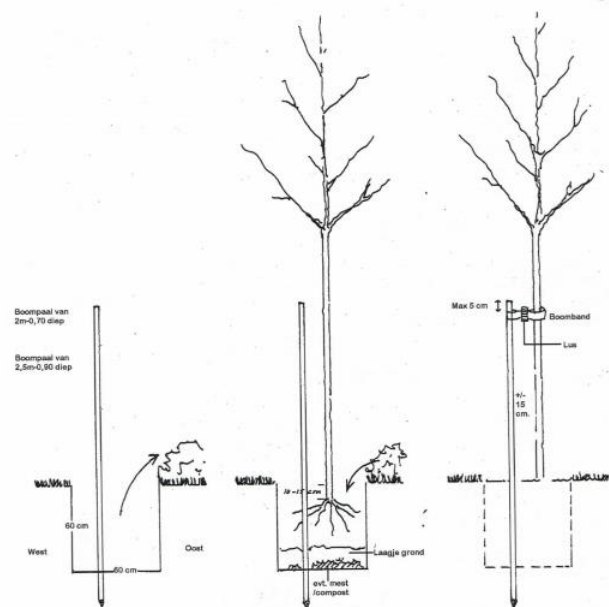

Aanplant bomen

Hoogstamfruitbomen kunnen alleenstaand worden aangeplant, maar het mooiste is een boomgaardje met hoogstamfruitbomen. Houd bij het aanplanten rekening met de eigenschappen van de soort en het ras. Een appelboom heeft bijvoorbeeld een bolvormige kroon, die uiteindelijk een doorsnede van ca. tien meter krijgt. Minimale onderlinge plantafstanden zijn: zoete kersen 12 meter, appels 10 meter, peren 8 meter en zure kersen en pruimen 6 meter. Het planten van hoogstammen kan van november tot april tijdens vorstvrije perioden.

Werkwijze aanplant

- Graaf een plantgat met een schop of kraantje. Voor hoogstamfruitbomen met een maat van 8-10 (omtrek van de stam van de jonge bomen is 8-10 cm) is vaak een plantgat van 0,60 x 0,60 en 0,50 meter diep voldoende.
- Maak de bodem van het plantgat los (geen harde lagen in de bodem).
- Plaats boomp(a)l(en) aan de zuidwestzijde van het plantgat. Afstand tussen stam en boompaal is minimaal 10 cm. De boompaal heeft een lengte van 2,5 meter en een diameter van 10 cm. Als rond de boom geen boomkorf nodig is (omdat er geen vee rond de bomen loopt), gebruik dan één boompaal. Als een boomkorf wel nodig is moeten twee boompalen (bij voorkeur van eik, tamme kastanje of acacia) geplaatst worden.
- Ze de boom tussen de palen en spreid de wortels goed uit. De afstand tussen stam en boompaal is minimaal 10 cm. Het is het handigste wanneer één persoon de boom vasthoudt en een andere persoon de kuil dicht maakt. Tijdens het dichtmaken wordt de boom enige keren op-en-neer geschud. Hierdoor komt de grond goed tussen de wortels te zitten. Gebruik zoveel mogelijk fijne grond. Grote kluiten eerst met de schop kleiner maken.
- Wanneer het plantgat half gevuld is, kan de grond licht worden aangetrapt. Vul hierna het plantgat en zorg dat de grond in het plantgat iets hoger komt te liggen dan de omringende grond. De losse grond zal nog inklinken.
- Let op: De ent (verdikking onder aan de stam) moet 5 cm boven de grond blijven. D.w.z. plant de boom even diep als dat de boom op de kwekerij heeft gestaan, meestal te zien aan de verkleuring onderaan de stam.
- Breng een boomband aan rond de stam en de boompaal. Doe dit in de vorm van een horizontaal liggende 8.

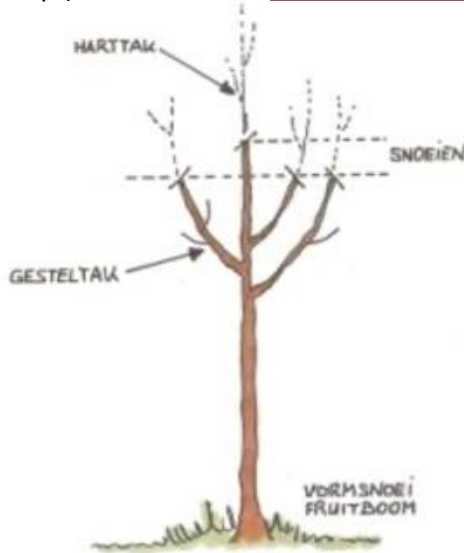

Bescherming tegen vee

Fruitbomen dienen bij beweiding goed beschermd te worden. Pas de wijze van bescherming aan aan de wijze van begrazing. Jonge fruitbomen in een weiland moeten beschermd worden tegen vraatschade van vee. Dit kan met een boomkorf. Er zijn kant en klare boomkorven maar het is vaak veel goedkoper om zelf een rol stevig gaas te kopen en daarvan boomkorven te maken. De hoogte van de boomkorf is afhankelijk van het type dier dat voor de beweiding wordt ingezet. Voor schapen is een lagere boomkorf nodig dan voor koeien of paarden. Let op: de combinatie met paarden is zeer moeilijk omdat paarden ver kunnen reiken en graag aan de bast van bomen knabbelen.

Beheer eerste vijf jaar

De eerste 5 jaar moet de boomspiegel (de grond rondom de stam) onkruidvrij worden gehouden. Dit kan door schoffelen of door het bedekken van de boomspiegel met maaisel of houtsnippers. Snoei de gesteltakken na aanplant met 1/3 van de oorspronkelijke lengte terug vóór een naar buitengerichte knop (zie ook handout [Snoeien van Fruitbomen](#) van door Bureau Schildwacht).

In de eerste vier tot zes jaar moet gesnoeid worden om de bomen de gewenste vorm te laten krijgen (vormsnoei). Een snoeicursus voor hoogstamfruitbomen, of de hulp inroepen van een deskundige om een goed opgebouwde kroon van een fruitboom te krijgen is aan te bevelen.

Beheer oudere bomen

Het goed snoeien van hoogstamfruitbomen vereist vakmanschap. Het is aan te bevelen om een snoeicursus voor hoogstamfruitbomen te volgen of om het snoeiwerk over te laten aan een deskundige die veel ervaring heeft met het snoeien van hoogstamfruitbomen.

Filmpje over aanplant fruitbomen van 'Landschapsbeheer met Jaap en Lex'.

<https://www.youtube.com/watch?v=BwzN5JhSnQw>

Filmpje over fruitboom snoeien van 'Landschapsbeheer met Jaap en Lex'.

<https://www.youtube.com/watch?v=BG83ljW0ptU>

